

Székeszo

KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÚJSÁG

2016. AUGUSZTUS

Főegyházmegyénk területén 91 templom és kápolna visel/te/i Szűz Mária nevét. Ezek közül egy acsiknagyboldogasszonyi, amely Jenőfalva és Karcfalva híveinek közös temploma. Búcsúját

augusztus 15-én ülik. Szűz Mária mennybevitelének hittitka azt az igazságot

foglalja magában, hogy Jézus anyja, a Boldogságos Szűz Mária, halála után testével-lelkével a mennyei dicsőségbe felvetett. E hittételt a kinyilatkoztatás nyomán az Egyház mindenkor vallotta, és ünnepét megülte. Az ünnep magyar vonatkozása Szent István király születésével, munkásságával és halálával kapcsolatos.

1038 Nagyboldogasszony napjára István király maga köré gyűjtötte országának legjobbait, középen feküdt lázasan, és tudta, hogy átköltözésének (transitus) ideje elérkezett. Utódát már kijelölte, intelmeit elmondta, országával és népével együtt lelkét is végrendeletileg Máriának, a Magyarok Nagyasszonyának oltalmába ajánlotta, amit olyan szépen fejez ki az esztergomi bazilika 1200-as évek-ből származó ékes kapujának latin felírása: „*Suscipe, Virgo Pia, Mea Regna Regenda, Maria.*” Kívánsága, hogy az Úr Nagyboldogasszony ünnepén szólítsa magához, teljesült. Szent István koronáját (népét és országát) Szűz Máriára

hagyta, kinek szívébe és karjára mennyei Atyánk megszületett fiát, Jézust bízta. Az országot népével együtt jelentő korona e felajánlással és átadással Isten szentelt dolog és személy. Jelzi, hogy Mária gyermekei, országa lettünk.

Nagyboldogasszony

Ezért a történelemben új küldetést és feladatot kaptunk. Őseink ezt a

felajánlást szent örökségként származtatták nemzedékről nemzedékre. A középkori Magyarországon Szűz Máriát övező tisztelet és áhítat már-már beláthatatlan mértékű volt. Templomaink, kápolnáink, kolostoraink száma félezer fölötti. Falunevekben, templom-címekben a legváltozatosabb formákban említik őt, s a „*boldog*” jelzőt kizárólag reá alkalmazták a Magnificat alapján. 1617. november 21-én, Szini István jezsuita írta, hogy éppen aratáskor érkezett Csíkba. A szentmisére várakozó hívek a csíki Nagyboldogasszony templomban énekeltek, amikor a sekrestyéből egy fényes csillag támadt, megállapodott Krisztus feje fölött, majd az összegyűlték fölött körözve eltűnt. E csodás jelenet reménységgel töltötte el a csíki népet. Kívánom, hogy Nagyboldogasszony ünnepe erősítsen meg mindnyájunkat őseink szent hitében.

Dr. Darvas-Kozma József, esb.-plébános

A boldogemlékű püspök születése(1896. augusztus 28., Csíkszentdomokos) 120. évfordulójának küszöbén, ezúttal részleteket közlünk első körleveléből, amelyben papjaihoz, híveihez szól, és méltóságteljesen köszönti őket:

Tisztelendő Testvéreinek és Krisztusban Kedves Híveinek áldást és üdvöt az Úrban!

Szent Márton püspök szavaival kezdem: „Uram, ha néped számára még szükséges vagyok, nem utasítom el, vállalom a munkát.” Ezzel a mély-séges alázattal és megadással hajtom meg fejemet én is Isten akarata előtt. „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.” (Jn 15,16). S ha tetszett szent Fölségednek, hogy igénytelen személyemet hívja meg az egyházmegye élére, alázattal követem hívó szavát és szívvel-lélekkel felajánlom minden erőmet a reám tett feladatok szolgálatára.

Az út, amelyen elindulok, nem járatan és nem pusztába vesző. Apostolok jártak előttem, akik Isten lelkét, a kegyelmi élet szépségeit és a szeretet örömfakasztó erejét sugározták szét ezen a területen. Példájuk és serkentő buzgóságuk átformálta az egyházmegye lelki arculatát, az egykori vallási közömbösség hervasztó fagyát a lelki elmélyülés melegsége váltotta fel. [...] Kinevezésem szent Karácsony előestéjéről van keltezve, s a karácsonyi angyalok szózatával jövök, és köszöntelek titeket: Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a jóakarátú embereknek. Az angyali szózatban küldetésem tartalma is benne van. Isten dicsőségéért és a lelkek békéjéért kell dolgoznom. Ez a püspök feladata, s Istenben boldogult Szentatyánk is, ... mintha külön utasítást akart volna adni számomra, amikor arra méltatott, hogy éppen a szent híradás napján bizzon meg az egyházmegye vezetésével. Mintha figyelmeztetni akart volna ezzel is, hogy jól vegyem szemügyre a körülményeket, mérjem fel a helyzetet és nézzek szembe a való tényekkel... és öröm erejében törhetetlen bizalommal hirdessem: Dicsőség az Istennek és békesség az embereknek.

A békesség az emberek között Isten dicsőségének és az azért való munkának következménye. Küldetésem szerint Isten dicsőségével együtt munkálnom kell és munkálni akarom a lélek békéjét és a lelkek megbékélését. [...] Az Egyház fiainak mindig és mindenütt a legbensőbb és legnemesebb lelki közösségben kellene élniök. Önmagunk és szent vallásunk lealacsonyítása volna, ha összetartozásunk csak abban jut kifejezésre, hogy az anyakönyvi bejegyzés

illetékességét tudomásul véve, egyházi járuléinkat talán megfizetjük, katolikus testvéreinkkel talán a templomban találkozunk, ezenkívül azonban egymás sorsával, életével semmit sem törődünk. Az Egyházhoz tartozás ennél végtelenül többet jelent, és többre kötelez. Közös a hitünk és annak gyakorlata, tehát a közösséget egymással is vállalnunk kell gondolatban, érzésben és cselekedetekben, mert ha lélekben testvérek, ennek következtében egymásért felelősek is vagyunk.

Ez pedig azt jelenti, hogy a hívó ember nem érheti be azzal, ha a templomban együtt van... Hitünk parancsa, hogy a templomon kívül az életben is testvérek maradjunk, egymás sorsa iránt érdeklődünk, és egymás terhére kölcsönös megértésben hordozzuk. [...] Szent hivatásom kötelez, hogy egyformán püspöke legyek szegénynek és gazdagnak, tanul-taknak és a tanulás lehetőségeitől elzártaknak, előkelőknek és egyszerű embereknek, az élet kegyeltjeinek és az élet szerencsétlenjeinek, bűnösöknek és a kegyelem áldottjainak. Az Isten felé vezető utat mindenki számára kell feltárnom, egyengetnem, és kívánatosá tennem. [...] Az idők változnak, az eszmék és rendszerek születnek és egymásután széthullanak, az emberek jönnek és eltűnnek, de Krisztus mindig változatlanul ugyanaz. S nekünk egyetlen vágyunk és feladatunk, hogy a zűrzavar mélyéről is ezt a Krisztust megtaláljuk, és a bizonytalan életet a krisztusi bizonyosság kimozdíthatatlan alapjainhoz kössük. Nem szűnünk meg imádkozni és dolgozni, hogy Isten kegyelme ehhez segítse Tisztelendő Testvéreim törekvését és híveim jóakarátát. Titeket is kérlek, imádkozzatok érettem, hogy szent hivatalom kötelességeinek teljesítésében egyedül a megfeszített Krisztust hirdessem, és a Benne való feltámadás örömét számotokra Isten segítségével bőségesen közvetítem.

„A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme, és Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen veletek mindnyájatokkal.” (2 Kor 13m13).

Alba Iulia – Gyulafehérvár, 1939. március 31.
(Forrás: P. Szőke János. Márton Áron, 305-310 oldal).
Összeállította Németh Szilveszter

VOLT EGYSZER EGY NÉPSZÖVETSÉG

Régebben a faluban élő értelmiségiek jobban foglalkoztak az itt élő emberekkel, mint most. Havonta ismeretterjesztő előadásokat tartottak, színdarabot, táncot tanítottak, egyaránt bevonták a fiatalokat és időseket a közös szórakozásba.

Ezt a tényt bizonyítják például azok a jegyzőkönyvek, amelyek egykor a Katolikus Népszövetség Csíknagyboldogasszonyi Tagozatának ülésein, ismeretterjesztő előadásain íródtak. Akárcsak most, azokban az időkben is voltak nehézségek, de túltettek azokon. Községünkben még 1910-ben megalakult a tagozat, de az első világháború miatt széteszlott, majd 1923-ban ismét próbálkoztak sikertelenül. Az áttörés 1928-ban történt, amikor újból tagsági díjat fizető tagokat toboroztak. Külön népszövetségi tagozat létesült Karcfalván és Jenőfalván, azonban több esetben is közös ülésen beszéltek meg teendőiket. A most is meglévő jegyzőkönyvekből világosan kitűnik, hogy minden ülés alkalmával szórakoztató, vagy szakmai előadásokat tartottak, ahová jeles szakembereket, neves gimnáziumi tanárokat is meghívtak. Ilyen alkalmakkor tartott előadást például Domokos Pál Péter, Antal Áron, Albert Vilmos, Beczási Zoltán, a csikszeredai Főgimnázium tanárai, vagy az évtizedek óta községünkben lakott és dolgozott Dr. Élthes Endre körorvos, akinek előadásait mindig figyelemmel hallgatták az ott lévők.

A legmozgalmasabb tevékenység talán az 1931-1935 közötti időszakra esett, amikor szinte hetente gyűltek össze szórakozni, vagy tudományos előadást hallgatni. Lapunknak korlátozott tere miatt nem idézhetünk minden jegyzőkönyvből - habár érdekes volna -, de azok időközönkénti megtartásának napjai is elárulják sokrétű tevékenységüket. Például, 1930. április 27., 1931. február 3. és 22.; március 8, 15 és 22; 1932. december 8.; 1933. január 15.; 1934. január 21.; december 9, 15 és 26. Többek között érdekes egy 1934-ben készült jegyzőkönyv, amelyből kiderül, hogy a kéthetente tartott ismeretterjesztő előadásokat az állami hatóság többször megakadályozta. Egy másik jegyzőkönyv is megragadja figyelmünket, amely ugyancsak 1934. december 26-án készült a szövetség helyi tagozatának ülésén. Idézünk belőle:

„Jelen vannak: MÁRTON ÁRON, a Katolikus Népszövetség központi igazgatója, (helyesen az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség országos igazgatója, szerk. megj.), Sass Antal esp. plébános, helyi igazgató, Ferencz József főgondnok, tagozati elnök, s a hitközség tagjai közül igen sokan. [...] A karének után Márton Károly jenőfalvi legény Testvéreink vére című tanulságos versét szavalja igen ügyesen, mely után Márton Áron központi igazgató emelkedik szólásra, s gyönyörű beszédben rámutat a székelység legnagyobb veszedelmének, az írást, bicskázás, egymás jelentgetés káros következményére, és rámutat arra, hogy a mostani nehéz időkben józanul átélő becsületes, tiszta erkölcsű ifjúságra van szükség, amely férfikort érve bátran tud harcolni a sok támadással szemben, mely éri fajunkat, évszázados kultúránkat és drága anyanyelvünket. Szívből jövő lelkes szavait síri csendben hallgatta végig a zsúfolásig megtelt ház.”

Összeállította: Németh Szilveszter

SZÓLÁSOK, MONDÁSOK

(Népi bölcsességek)

Az öregséggel csak a felfogás csökken, a kifogás és a nyafogás növekszik.

*

Az öregkori boldogsághoz kell egy kis szenilitás.

*

Szép öregség nincs, csak könnyebben elviselhető.

*

Születésünk egyetlen biztos öröksége a halál.

*

Van, aki csak halála után lesz halhatatlan.

*

A honvágy olyan, mint a veleszületett nyavalyatörés.

*

Még a legnagyobb hívó sem siet a mennyországba.

*

Mindent, csak a halált nem lehet túlélni.

(forrás: Dr. Toró Árpád Küzdelem a Kaszással című könyvéből. 2013.)

Váratlan adóhátralék

Július és augusztus folyamán váratlan levéllel lepett meg majdnem minden községlakót a román posta helyi alkalmazottja. Ezeket a leveleket a Karcfalvi Polgármesteri Hivatal adta fel, ezért fontosnak tartottam, hogy pár szóban megmagyarázzam a Székaszó kisújság hasábjain a kellemetlen levelek okát.

Mint azt már sokan tudják, június 28-július 26 között a polgármesteri hivatalban a számvevőszék egyik alkalmazottja ellenőrizte a pénzügyi bevételeket és kiadásokat. Az ellenőrzés során talált kisebb hibákat, de ezek orvosolhatók voltak.

A helyi adó- és illetékrendszer ellenőrzésekor azonban kiderült, hogy 2006 óta téves elven működik. A Helyi Tanács 2006-ban fogadta el azt az adórendszert, amely szerint történt az adó megállapítása az idei évig. Ebben az adórendszerben az összes külterület (extravilan) a D kategóriába volt besorolva, amely az adózandó értéket tekintve a legkisebb, ugyanis A, B, C, D kategóriák léteznek. Az A kategóriában lévő mezőgazdasági területekre kell a legmagasabb adót fizetni, a D kategóriákra pedig a legalacsonyabb adót. Egyébként a kategorizálás aszerint történik, hogy az adott parcella milyen messze esik a községtől. (Nincs összefüggésben a földtani hivatal által megszabott kategorizálással, amely a szántóföldek minősége alapján történik). A kategóriába kerülnek azok a mezőgazdasági területek, amelyek a község belterületéhez legközelebb helyezkednek el, D-be pedig

azok, amelyek a legtávolabb.

2006-ban a Helyi Tanács a törvény félreértelmezhetősége miatt úgy döntött, hogy nem kategorizálja a mezőgazdasági területeket adózás szempontjából, hanem egységesen az egészet a D kategóriába teszik, vagyis a legalacsonyabb adózási kategóriába, mert így is elég magas az adó! Egyébként ezt majdnem egész Hargita megyében, illetve majdnem az egész országban így oldották meg a helyi tanácsok, ezért is ellenőrizték az adózási rendszert.

Az ellenőrzés során a számvevőszék képviselője a mezőgazdasági területeket B kategóriába soroltatta, és követelte, hogy 3 évre visszamenően hajtsuk be a lakosságtól az adóhátralékot kamattal. Az utasításnak eleget téve küldtük ki a fizetési tájékoztató leveleket, amelyek annyi fejfájást okoztak mindenkinek.

Hogy ne legyen senki számára igazságtalan az adózási rendszer, jövőtől elkészítjük a mezőgazdasági területek rangsorolását a fent említett módon, A kategóriától D kategóriáig, és így fogjuk az adót megállapítani.

Ezúton is szeretnék elnézést kérni a kellemetlenségért minden községlakótól, de ha kiszámítjuk, akkor ez az összeg töredéke annak az összegnek, amit 2006-tól fizetni kellett volna, ha az említett területek az A kategóriában lettek volna. Ugyancsak itt jegyzem meg, hogy az ezúttal befizetett adótöbblet itt marad a községben, amit majd közös célra használunk fel a község fejlődésének érdekében.

Gábor Tibor
polgármester

Lezajlottak a nyári helyhatósági választások

Június 5-én helyhatósági választásokra került sor, amely választások során községünk önkormányzati testületének összetétele is változott. Az előző mandátumban 10 taggal tevékenykedett a Helyi Tanács, mivel az egyetlen függetlenül mandátumot nyert tanácsos lemondott tisztségéről. Június 5 után ismét teljes létszámmal, 11 taggal működik az Önkormányzati testület, amelyekből tízen az RMDSZ színeiben töltik be tisztségüket, 1 személy pedig függetlenként.

Elmondhatjuk, hogy az idej helyhatósági választások részvételi aránya mélyen az összes többi alatt van, hiszen soha nem volt községszinten 35 %-os részvételi arány a lakosság részéről. Ezen belül is Jenőfalva teljesített nagyon gyengén, hiszen itt 31 %-os volt a részvétel, Karcfalván pedig 42 %.

A nagy mértékű közönyt persze az magyarázza főként, hogy nem volt ellenjelölt a polgármesteri tisztségért a községben, de fontos lett volna, hogy a megyei tanácsba a felcsíki jelöltjeink is bejussanak.

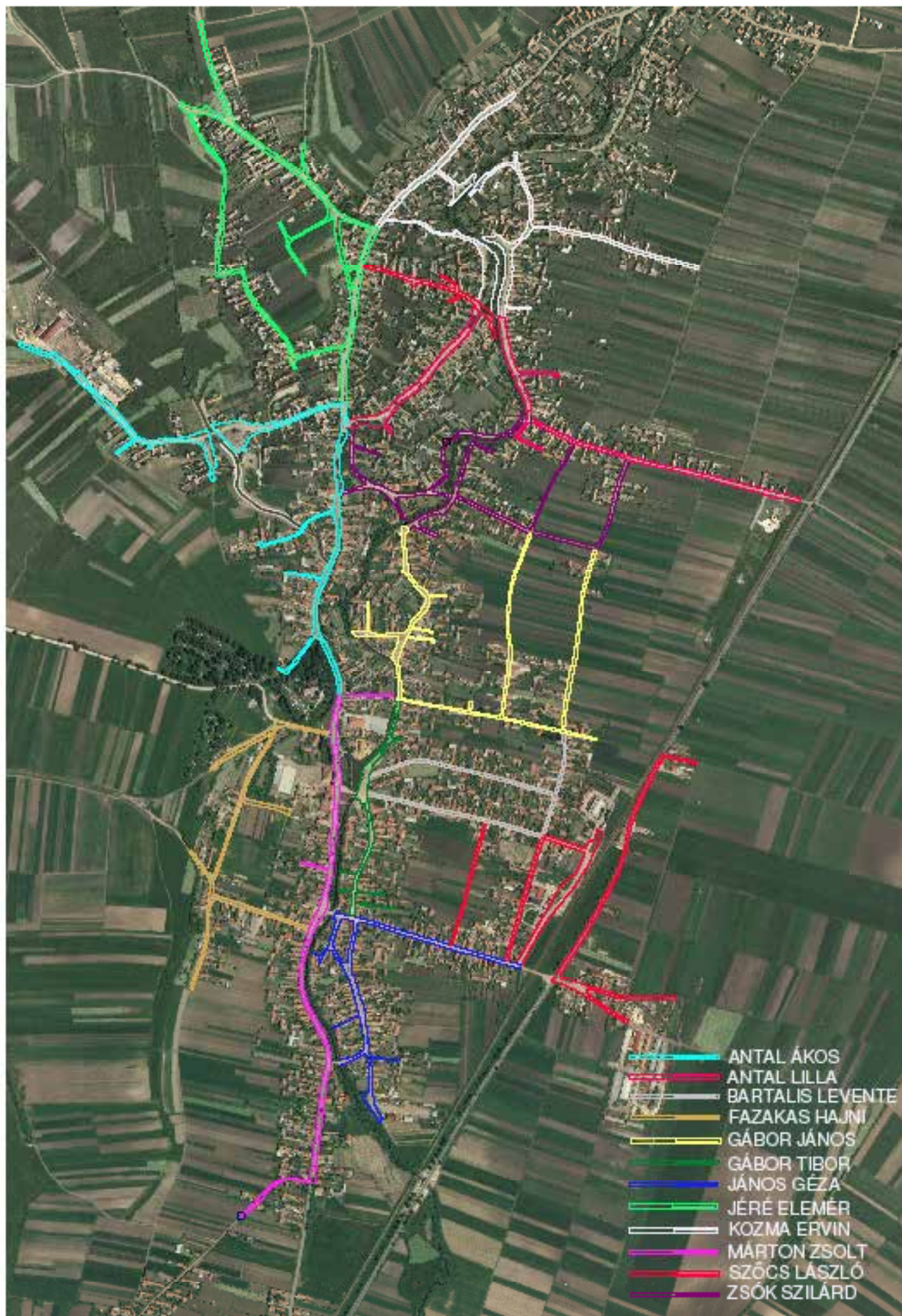
Mindazonáltal a magas fokú érdektelenséget jó lenne leküzdeni, hiszen egy állampolgárnak nem csak jogai vannak, hanem kötelességei is. Ilyen kötelesség a szavazás is.

Na de ami volt, elmúlt, már segíteni úgysem lehet rajta, hanem a jövőre nézve kell odafigyeljünk, például az őszi parlamenti választásokon, hisz csak akkor van esély több magyar képviselőt bejuttatni a parlamentbe, ha minél több szavazatot kapnak. Ez mindannyiunk számára előnyt jelent, hogy megfelelő súllyal tudjanak képviselni bennünket.

Az újonnan megválasztott Helyi Tanács tagjai között felosztottuk a községet. A mellékelt térképen meg is nézhetik, hogy a község melyik utcái melyik önkormányzati képviselőhöz tartozik. Az illető településrészen lakók panaszaiikkal, vagy bármiféle javaslataikkal az illető személyhez fordulhatnak. Így próbálnánk megkönnyíteni a hivatal és a lakosság közötti kapcsolattartást.

Kérem használják ki ezt a lehetőséget, hiszen, csak közösen oldhatjuk meg a község problémáit.

Gábor Tibor,
polgármester

Ezer Székely Leány Napja

Az Ezer Székely Leány Napja 1931 óta a székely népviselet, néptánc és népzene évente megszervezett hagyományőrző találkozója, amelyre rendszerint július első szombatján kerül sor Csíkszeredában. Az évről évre megrendezett találkozó lehetőséget teremt a székely népviselet és népművészet értékeinek bemutatására, megőrzésére, népszerűsítésére. Most már lassan hagyománnyá vált, hogy a karcfalvi és csíkjenőfalvi fiatalok az ünnepség napján reggel 5-6 óra tájában a Csíknagyboldogasszony templom dombjának lábától szekerekkel, énekszóval és jókedvvel veszik útjukat Csíkszereda felé. Ez az idén sem történt másként, a gyülekezőt a korai 5 órai harangszó jelezte. A lányok magukra öltötték a búzakékes viseleteiket, mi legényekül kalappal egészítettük ki a hagyományos öltözetet. A fiatalok lelkesedve jöttek, ki-ki más-más irányból, természetesen mindenki fülig érő szájjal. Befele tartottunk néhány megállót, de szinte egész végig hangos

énekszóval száguldoztunk, így még a lovakat is gyorsabb tempóra ösztönöztük. 9-kor a gyülekezőn részt vettünk Csíkszereda központi terén, és bekapcsolódtunk a közös táncba. A táncot egy gyors felvonulás követte Somlyóra, ahol az ünnepséget megnyitó szentmisén vettünk részt. A nap további felében különböző programok váltották egymást a Nyeregben, mellette pedig a hazai kézműves termékek vására töltötte ki a teret. Nagyon jó volt a hangulat, a himnuszok kezdetével a közös fotó zárta a napot, ami egy rendkívüli pillanat lehetett bárki számára, körülbelül 1800 viseletbe öltözött székely között. Jó csapat alakult ki, és arra biztatunk minden fiatait, hogy a következő években csatlakozzanak hozzánk. Hazafele szintén énekszótól volt hangos a csoportunk, és megbeszéltük, hogy jövőre is ott leszünk, és erősítjük a székely identitás megmaradását!

ifj. Bartalis Attila

Kürtőskalács a javából

A karcfalvi és jenőfalvi fiatalok már hagyományszerűen, minden évben részt vesznek a Dánfalvi Ifjúsági Szervezet által rendezett Kürtőskalács Fesztiválon a Dugás-fürdőnél.

A fesztivál idén harmadik alkalommal került megrendezésre, melyre hat település fiataljai neveztek be. Minden csapat az otthonról hozott recept szerint próbált olyan kürtőskalácsot készíteni, mellyel nemcsak a zsűri, hanem a fesztiválra ellátogatók tetszését is sikerül elnyerni.

Kis csapatunk ebben az évben már tapasztaltabb volt, és olyan hagyományos kalácsot gyúrtunk és sütöttünk, hogy a zsűri nekünk ítélte a legízletesebb kürtőskalács címet. A múlt évben általunk elnyert vándorkupát a Csíkszentdomokosi Ifjúsági és Sport Egyesület tagjainak adtuk át, akik a legfinomabb kürtőskalácsot készítették.

Reméljük jövőben is megrendezésre kerül ez a verseny jellegű fesztivál, de a község fiataljaitól is nagyobb érdeklődést várunk az ehhez hasonló rendezvényekhez.

Gábor Andrea

XVII. Nagyboldogasszony Napok

2016. augusztus 14-15.

• Augusztus 14. Vasárnap

10:00 • Programok, vetélkedők, foglalkozások gyermekeknek (Iskolaudvar)

12:15 – Festészeti kiállítás megnyitó • Oláh Katalin és Ferencz Erzsébet képeiből (művelődési ház díszterme)

13:00 – A Kolozsvári Sétáló Bábszínház előadása (művelődési ház)

14:30 – Íjászbemutató, rendhagyó történelemóra (központ, művelődési házzal szemben)

15:00 – A Karcfalvi-csíkjénőfalvi Ifjúsági Fúvószenekar koncertje

16:00 – Tápai Tamás Stuntrider, motoros bemutató (központ)

17:00 - Kulturális műsor (szabadtéri színpad, piactér)

Fellépők:

- A csíkmadarasi Miklós Márton Ifjúsági Egyesület tánccsoportja
- Rhythmic Dance
- Ágoston Edina

Könnyűzenei koncertek: (szabadtéri színpad, piactér)

19:00 - Party Brass Band

20:30 - Muri Enikő (X-Faktor)

22:00 - Benedek Évi és Zenekara

• Augusztus 15. Hétfő.

7:00 - Fúvós ébresztő

12:30 - Ünnepi szentmise

Könnyűzenei koncertek: (szabadtéri színpad, piactér)

19:00 - Dreamland együttes

21:00 - Apostol együttes

Szervezők: Karcfalva Község Polgármesteri Hivatala,
Csorgó Fiatalok Szervezete, Bitykó Zenei Egyesület

Főtámogatók: Karcfalva Község Polgármesteri Hivatala,
Karcfalvi Larix Közbirtokosság,
Jenőfalvi Tercs Közbirtokosság, Communitas Alapítvány,
Garden Project KFT.

IX. NEMZETKÖZI KÁRPÁT- MEDENCEI DIÁKTÁBOR

Július 6-án kora hajnalban indultunk Szlovákiába, a IX. Nemzetközi diáktáborba.

Hosszú volt az út, de a fogadtatás a Vel'aty-Mária üdülőn feledtette ezt velünk. Találkoztunk zétényi és helvéciai testvértelepülések gyerekeivel és kísérőikkel. Minden helységet 10 tanuló képviselt.

Kassán megnéztük a repülőmúzeumot. Sok régi repülőt és autót

láttunk. Majd az idegenvezető bemutatta a Szent- Erzsébet dómot, ahol még kriptában is jártunk. Királyhelmeceken a Bodroghközi Múzeumban foglalkozáson vettünk részt, majd tárlatnézés következett. Megtekintettük a zétényi tájházat, közben meseszínházzal szórakoztattak, utána táncbázis volt.

Magyarországon ellátogattunk a sárospataki Rákóczi Múzeumba, a hegyaljai szőlészeti és borászati kiállítást is megmutatták. I. Rákóczi György ágyúöntő műhelye is nagyon tetszett.

A zétényi falunapokon bemutattuk a Nevet a Föld című dalt, népdalokat énekeltünk, és a Nyergesztető című verset is elszavaltuk.

10-én reggel volt a táborzárás. Élményekkel gazdagon tértünk haza. Köszönetet szeretnénk mondani azoknak a személyeknek, akik segítettek, hogy részt vehessünk a táborban.

Vánca Éva és Boér Szilvia

A ferences szerzetesek július 14-17 között az idén is megszervezték az Assisi Szent Ferenc Iskolája gyerektáborát Csíksomlyón. A karcfalvi és jenőfalvi diákok közül 9-en vettünk részt a táborban. A tábor témája is az Irgalmasság Évéhez kapcsolódott. Csütörtökön délután érkeztünk a táborba, ahol 160-an voltunk összesen. Berendezkedtünk a szállásainkon, majd meglátogattuk a klarissza nővéreket a szomszédos kolostorban, akik saját életükről és hivatásukról meséltek nekünk. A várva várt vacsora után a csoportvezetőink egy kis előadást tartottak a templomban az irgalmasság testi és lelki cselekedeteiről. Az esti imát követően sokat játszottunk a templomkertben. Péntek reggel játékos reggeli tornával kezdtük a napot, majd zsolozsmázás következett. A reggeli után Antal testvér érdekes előadást tartott az irgalmasság testi cselekedeteiről. Ezután minden résztvevő egy kis zsákocskát varrt, melybe beleírtuk, hogy az elkövetkezendő négy hónapban milyen irgalmas cselekedetet fogunk végezni másokkal, illetve miért adunk hálát. A délutáni program a Hármashalom oltárnál folytatódott, ahol métáztunk, fociztunk, buborékokat fújtunk, énekeltünk, meg táncoltunk.

vártak. Este a templomban Szentség-

SZENT FERENC ISKOLÁJÁBAN

Visszatéréskor finom gőzölgő vacsorával imádás volt, amelynek során minden csapat

elmondta a saját imáját az irgalmassággal kapcsolatban. A csendes imaidőket halk éneklés szakította meg. A Szentségimádás alatt gyónási lehetőség is volt. Szombaton délelőtt Hugo testvér a Salvator kápolnánál tartott előadására figyeltünk az irgalmasság lelki cselekedeteiről, majd kiscsoportokban saját élményeinket osztottuk meg ezzel kapcsolatban. A délutáni akadályversenyhez csapatokba szerveződöttünk, aztán kezdetét vette az akadályverseny, ahol a csapatok 15 játékos akadálnál mutathatták meg ügyességüket, aktivitásukat, leleményességüket és összetartásukat. Volt aki csatakiáltással vagy énekkel közeledett a célponthoz. Az akadályok leküzdése után szentmisével pihentettük testünket, lelkünket. Hazafelé tartva tűzifát gyűjtöttünk a tábortűzhöz. A tábortűz alatt zajlott a minden évben megrendezett Ki mit tud? vetélkedő, ahol fiúk és lányok egyaránt megmutathatták tehetségüket énekkel, tánccal, esetleg saját versükkel. A tábortűz utolsó lángjainál esti imával zártuk a napot. Vasárnap a misén hálát adtunk, hogy eljöhettünk a táborba. A misét követte a kicsengetésünk, ahol énekkel és jó emlékekkel búcsúztunk a táborból.

Nagyon jól éreztük magunkat, nagy élmény volt ott lenni, csak ajánlani tudom mindenkinek ezt a táborát. Sok jó emlék, új barátok, kellemes beszélgetések, rengeteg nevetés, jókedv... Nagyon hálás vagyok, hogy már negyedik alkalommal vehettem részt a táborban. Remélem, hogy jövő évben is megszervezik és újra elmehetek.

Kelemen Réka

KEDVES GYERMEKEK!

A Községi Könyvtár a karcfalvi Művelődési házban, a régi helyén rendezkedik be a nyár folyamán. Amint tudjátok, mostanig a Polgármesteri Hivatal emeleti termében volt látogatható, azonban szeptembertől a Művelődési ház emeleti termeiben, a Fúvós-teremmel szemben kapja meg a helyét, ott kell keressétek, ha házi olvasmányokat szeretnétek kivenni, vagy csak gyarapítani szeretnétek tudásotokat. A községi Könyvtár nyitvatartási programja 8-15 óra között áll a rendelkezésetekre szeptember 15-től. Bízom benne, hogy a nyár folyamán csatlakozunk valamilyen internetes szolgáltatóhoz és használhatjátok a rendelkezésetekre bocsájtott gépeket, természetesen a jó célok elérése érdekében és nem valami rossz hatású játékok üzéséhez, ami sem szellemileg, sem lelkileg nincs jó hatással rátok! Én részemről szeretettel várlak benneteket!

Azt meg kell említsem így utólag, hogy aki az otthoni könyvespolcon talál könyvtári könyvet, akár iskolai, akár községi könyvtári könyvet, az tegye meg, hogy visszahozza, mert az nem saját tulajdon, és nem vehetjük el, nem tarthatjuk meg, nem felelhetjük el visszaadni a más tulajdonát, az nagyon rossz emberi tulajdonság.

Kozma Anna

SZÍNHÁZKEDVELŐK FIGYELMÉBE!

Az utolsó bérletes előadásra a 2015-2016-os évből, előreláthatólag szeptember 16-án kerül sor, a pontos dátumot a plakátokon ellenőrizhetik.

Müller Péter bűnügyi komédiája lesz látható, a SZEMENSZEDETT IGAZSÁG. Előadás ismertető: - Bresse városába új bíró érkezik. Hector Revalier feladata pontot tenni egy gyilkossági ügy végére. Az igazság oltárán elkötelezett új bíró számára a feladat első látásra egyszerűnek tűnik, noha elődei éppen eme bűntény felgöngyölítése közben örültek meg vagy menekültek el a városból. Október hónap folyamán lehet érdeklődni az új évad bérletéről, természetesen előnyt élveznek a már aktív tagok a helyfoglalást illetően, de a fennmaradt helyekre szívesen látjuk az új tagokat! Bizonyára tudják azt, hogy mekkora előnyt jelent idő, üzemanyag és nem utolsó sorban pénz szempontjából is, hogy kijön a társulat és községünkben mutatja be előadását. Nekünk mindössze annyi dolgunk van, hogy érdeklődjünk kicsit, mikor lesz az előadás, kiváltuk a bérletet, de jegyet is lehet mindig vásárolni a helyszínen, szépen felöltözzünk és kikapcsolódjunk néhány órára a hétköznapi nyomasztó valóságából. Valamikor, régen, amikor vacogtak a nézőtérben az emberek nagykabátosan is, akkor valahogy telház fogadta a vendégeket, előadókat, most melegben, kényelmes székekben, korszerű körülmények között nem vesszük a fáradságot, hogy kimozduljunk a kényelmes otthonunkból, a TV elől és megtiszteljük jelenlétünkkel az előadókat. Régen

fontos volt, hogy együtt közösen ünnepeljünk, dolgozzunk, kalákázzunk, ma már a közösségi élet fontossága háttérbe szorult, mindenki magának él. Csupán néhány ember emlékszik még arra, hogy létrejötték így, közmunkával máig fennmaradt dolgok, amelyek most is a köz érdekeit szolgálják. Nem is beszélve arról, hogy a közjavakra való odafigyelésünk, felelősségérzetünk ezek érdekében, mind odalett... Sajnos!

Kozma Anna

40 évesek

Az idei találkozón a következő személyek vettek részt:

Ádám Levente, Bara Gyöngyvér, Bálint Aranka, Biró Teréz, Biró Zsuzsa Mária, Both Róbert, Cseke Ervin, Eröss Angyal, Farkas Rózália, Gegő Elemér, Gegő Etelka, Gyenge Zsófia, Jéré Mária, Kába Katalin, Karda Ágoston Zoltán, Kedves Attila, Kedves Elemér, Kedves Erzsébet, Kosza Csilla, Kosza Ernő, Lukács Erika, Makker Erika, Márkos Béla, Miklós Ervin, Miklós Katalin, Nagy Klára, Suciu Zoltán, Tankó Béla János, Tankó Levente, Vízi Edit, Vízi Róbert.

50 évesek

Rendhagyó kortárstalálkozót szerveztek idén az 50 évesek, hisz a szokásos ceremónia helyett az erdőn találkoztak, és tartották meg az ünnepséget.

A következő személyek vettek részt a találkozón: Lukács Ibolya, Both Erika, Szopos Zsófia, Kosza Piroska, Nagy Eszter – tanárnő, Márton Ibolya, Kovács Veronka, Péter Aranka, Ferencz Margit, Imets Éva, Márton Veronika, Mózes Csaba, Szekeres Levente, Eröss Ernő, László Károly, Szentés Károly, Gidró Zoltán, Szász Csaba, Farkas László, Farkas Szilveszter, Páll Sándor.

Érdekességként jegyezzük meg, hogy a kortársak (osztálytársak) közül négy házaspár került ki.

60 évesek

Rövid Juliánna, Ferencz Géza, Biró Juliánna, Popovics Dezső, Karda Irén, Szentes Gerő, Vízi Katalin, Gyenge Miklós, Albert Róza, Gidró Vince, v. Bálint Piroska, Márton Áron, Kedves Magdolna, Péter Magdolna, Eröss Domonkos, Kosza Olga.

Ebben az összeállításban csak a kortárstalálkozókon megjelent személyek neveit soroltuk fel.

Elsőáldozók 2016-ban

Ágoston István Botond, Antal Apor, Bartalis Dalma, Cseke Ervin, Farkas Brigitta, Fazakas Tibor, Gegő Szende, Gidró Eszter, Gyenge Szabolcs, Kelemen Ákos, Kosza Ádám, Kovács Szabolcs, Kurkó Orsolya, Mészáros Apolka, Miklós Hunor, Páll István, Sándor Viktor, Szekeres Edit, Szentes Tibor, Tamás Evelin-Mária, Timár Barbara, Tankó Szabolcs

Ferencz Imre: Táncoló kövek. Versek. Siklód Ferenc illusztrációival

Magányos, önmarcangoló, a keserű tapasztalatokat szívósan maga előtt görgető, verseiben maximálisan kitárulkozó költő Ferencz Imre. Az egykori eszmék, erkölcsi értékek kiüresedése, a kommunizmus sanyargató évtizedei, az annyira várt szép új világ csömörbe, csalódásba fordulása, és mindenekelőtt gyermekkorának kincsesbányája szolgáltatja verseinek legfőbb témáit. Az illúziók szétfoslása, hamissága, szabadság és kiszolgáltatottság, sivárság és lepusztultság, s e sivár, lepusztult díszletek között a szépség, a hit és a közösség megtartó ereje. És mindezek egy természetes, spontán, az olvasó előtt meztelenre vetkőző, teljesen kitárulkozó, fajtáját, népét, nemzetét (nagyon) szerető művésztől egy nagyon személyes, eszköztelenségében teljesen lecsupaszított, közvetlen és nagyon tárgyilagos nyelven.

Költészetében – azt mondhatjuk –, majdhogynem a vers és az élet megfeleltetésére, a látszatok mögötti lecsupaszított lényeg megnevezésére törekszik, mint aki tudja, hogy lehetőségként benne van az életben, a nyelvben a vers, mint fában, márványban a szobor. A költő dolga pedig meglátni, észrevenni, felfigyelni rá, s mintegy a fölösleget lehántva, „kiszabadítani” belőle.

A kötetet Siklód Ferenc grafikus, könyvillusztrátor grafikái teszik teljessé. A képzőművész szerint ritkán van ilyen könnyű dolga az illusztrátornak, ugyanis Ferencz Imre versei rendkívül kifejezőek képi megfogalmazásukban.

Sarány István

AZ ÖRÖM IMAKÖNYVE

Az imakönyvet Dr. Nehéz Márta Mirjam érdi (Magyarország) gyógyszerész állította össze. Ajánlásában emléket állít lelkiatyjának, Mersei Antalnak, aki egyházközségét – közöttük magát a szerzőt is – elvezette Mária szeretetéhez, és akinek jelmondata átította egész életét: Máriával Jézushoz!

„Éhségtől, hidegtől nem lehet annyira szenvedni, mintha sivár a lelkünk. Ha kapcsolatunk Jézussal bensőségessé válik, akkor átéljük a Lélektől lélekig áradó vonzást: szeretetet, békét, megnyugvást, a Jézussal való együttlét örömét és ez a legnagyobb boldogság!”

Ehhez szeretne segítséget nyújtani ez a könyv, és ezért a neve:

AZ ÖRÖM IMAKÖNYVE. Hasznos könyv a Rózsafüzér Társulatok számára.

Németh Szilveszter

BÖNGÉSZDE

A Heti Hirdető egyik számában olvashatunk a világ legöregebb orvosáról, aki 103 éves. A Japánban élő Dr. Shigeaki Hinohara ma is aktívan dolgozik, a Szent Luca kórház igazgatótanácsának elnökeként. Egyáltalán nem látszik rajta, hogy elrepült felette az idő. Mindössze 60 kg, de ezt már 30 éve tartja. Szerinte a hosszú élet titka a genetika mellett a helyes táplálkozásban és a rendszeres fizikai mozgásban rejlik. Ezeken kívül szerinte nagyon fontos, hogy ne stresszeljünk fölöslegesen. Úgy gondolja, hogy akkor leszünk egészségesek, ha igazán jól érezzük magunkat a bőrünkben, testünket nem szorítjuk korlátok közé, és azt tesszük, ami igazán jól esik. Azt tanácsolja, hogy tervezünk előre. Azt mondja, fogadjuk el, hogy az orvosok sem tudnak mindenkit meggyógyítani! „Ha egy orvos javasol egy kezelést, terápiát, operációt, akkor kérdezzük meg tőle, hogy ezt ajánlaná-e a feleségének, gyermekének. (...) én hiszem azt, hogy a zene ereje, vagy az állatoktól kapott energia sokszor hatékonyabb orvosság, mint a tudomány által kifejlesztett gyógyszerek, eljárások”, meséli az orvos. Egyébként számos jó tanáccsal is szolgál, amit ha követünk, igazán teljes és boldog életet élhetünk. Például ajánlja, hogy ne gyűjtsünk fölösleges tárgyat, amit úgysem vihetünk a túlvilágra. És végül, felejtsük el a fájdalmat, és szórakozzunk, tanácsolja a 103 éves orvos.

Németh Szilveszter

IV. Felcsíki Gyermeknap

2016. június 10-én került sor a IV. Felcsíki Gyermeknap megszervezésére, amely alkalmat teremtett a felcsíki gyermekeknek, hogy együtt ünnepelhessenek, játszhassanak, csapatban érvényesüljenek.

A változatos programokban közel négyszáz gyerek vett részt, akik a felcsíki iskolákból érkeztek, csapatokban megmérettették magukat tanulmányi, sport- és ügyességi vetélkedőkben egyaránt.

A rendezvényünk célja, hogy hagyományt teremtsünk, hiszen ezek a programok a gyerekek hasznos szabadidő-eltöltését szolgálják, ezáltal segítve társadalmi beilleszkedésüket, egyéni és szociális kompetenciafejlesztésüket.

A kilenc versenyszám összesítője alapján végül a csíkmadarasi csapat nyerte el, és őrizte meg az első címet, így a vándorkupa még egy évre Csíkmadarason marad. Második helyen nagyon szoros pont eredménnyel a csíkszentdomokosi iskola csapata, a harmadik helyen pedig a csíkkarcfalvi iskola csapata végzett.

Fazakas Hajni

V. Felcsíki Fúvóstábor

Július 25-31 között ötödik alkalommal szerveztük meg a Felcsíki Fúvóstábort. Most is, mint minden évben sok zenész gyerek jelentkezett. Összesen 85 gyerek gyarapíthatta zenei tudását, akiket több, mint 15 szaktanár oktatott. 25-ön a szomszéd falvakból érkeztek, a többi gyerek a helyi zenekarunk tagja. A gyerekek hangszercsoportok szerint voltak elosztva. Délelőtt 9 órakor kezdődött a program, ami 1 óráig tartott, majd egy rövid pihenés után d.u. 3-tól folytatódott 6 óráig. A gyerekek között voltak teljesen kezdők is, akik most vettek először hangszert a kezükbe, viszont voltak haladók is, akik már több éve játszanak hangszeren. A tábor lehetőséget nyújtott mindenkinek a fejlődésre. Vasárnap, a tábor utolsó napján,

záró koncertet szerveztünk, ahol minden zenész bemutatta a héten tanultakat. Először a kicsik, majd kisebb csoportok, végül a zenekarok zárták a koncertet.

Örvendünk, hogy sok fiatal gyerek érdeklődik a zene iránt, így reméljük, hogy biztosítani tudjuk továbbra is az utánpótlást. Köszönjük a szülők biztatását és támogatását. Ezúton mondunk köszönetet Hargita Megye Tanácsának, a helyi önkormányzatnak, a jenőfalvi és karcfalvi közbirtokosságoknak a segítségért, és a zenekar támogatásáért.

Bálint Zoltán karmester

PÁRHUZAMOK

A TV adásokat figyelve elmondhatjuk, hogy elég egyhangúak, legalábbis ami a híreket illeti. Miről szerezhetünk tudomást? A migránsok özönléséről, türelmetlenségükről, éhségstrájkjukról. Mikor a helyzet úgy hozza, a terrorcselekményekről szóló értesülések kerülnek első helyre. És, hogy legyen valami kevésbé elrettentő, hát hírt kapunk a véget nem érő fesztiválokról. A TV nézőknek maradnak kérdéseik, legalábbis úgy tapasztalom, mert többen, többször is kérdezik: „Mi a véleménye, hozzánk is jönnek a migránsok?”. Kedves kérdezők! Ez alkalommal írásban adom meg a választ.

Tájainkon a migránsok már rég itt vannak. Őket nem hívta barátsággal a német kancellárasszony, jövetelüket anyagilag nem támogatta nyelvünket is beszélő amerikai multimilliárdos üzletember. Akaratuk ellenére indultak új hazába hajón, vonaton, főleg gabonaárakkal elvegyülve, mint potyautasok. Új hazájukban azonnal feltalálták magukat. Nem lévén ellenségük és versenytársuk, visszaszorították az őshonosakat, hatalmas területeket foglaltak el (mintha csak az iszlám európai terjeszkedését észlelnénk).

Kik is ezek a jövevények? Igen sokan vannak, a világ különböző tájairól, különböző irányokból érkeztek. **A sokaságból bemutatunk három migránst. Ők az ürömlevelű parlagfű, a betyárkóró és a süntök.**

Az **ürömlevelű parlagfű** Észak-Amerikából származik, Európában először Franciaországból jelezték 1860-ban. A XX. század elején már megjelent Orsován, aztán rohamosan terjedt észak felé. Romániában a magyar határtól befele gyakori. Mi először 2014-ben találtuk Kászonban, az idén pedig Karcfalván, a vasút mentén (nyilván vonaton blattozott). A növény főleg az anyaországban okoz nagyobb gondot, ugyanis ott és Észak-Olaszországban található a legnagyobb állománya. Mint agresszív gyomnövény a bolygatott talajokon nagyon hamar elterjed, kiszorítva minden más növényt. Virágpóra sok embernek okoz kellemetlen allergiás tüneteket. A növény irtása gyakran szélmalomharcnak bizonyul.

A **betyárkóró** Észak-Amerika keleti részén szállhatott hajóra potyautasként. Az ő adoptív hazája is 1655-től Franciaország. A XIX. század elejére az Antarktisz kivételével minden kontinentet meghódított. Nálunk évről évre gyakoribb. Vasúti töltéseken, erdei utak mentén, parlagokon, szántóföldek szélén, de kertekben is egyre gyakoribb.

A **süntök** Észak-kelet-Amerikában őshonos. Európában először 1904-ben jelentkezett. Valószínű, hogy akkor dísznövényként kezelték, de a kertekből kiszökve hamar elvadult. Liánszerű, lágyszárú, egy éves faj, amely főleg folyóvizet szegélyező bokrokon, erdőszéleken, kerítések mentén kapaszkodik, képes teljesen elborítani a tartó növényeket, kerítéseket. Termése dió nagyságú tuskés tok, a tökmagra emlékeztető, szépen mintázott magvakkal. Nálunk az Olt mellett nem ritka. Elhalt indaszerű ágai a száraz termésekkel sűrű hálóként késő őszig megfigyelhetők.

Hogyan viszonyuljunk e három migránshoz? Semmi esetre se szeressük őket, de nem kell túlságosan megijedni tőlük. A parlagfű, lévén, hogy kimondottan az alföldek és alacsony dombvidék lakója, ha meg is jelenik nálunk, nem tud túlságosan elszaporodni. A süntök szántóföldeken nem telepszik meg, így nem jelent különösebb veszélyt. A betyárkóróval más a helyzet, mert betyár módra tartja magát, és terjed. Várható, hogy néhány éven belül mint gyomnövény felzárkózik a csipke, laboda, disznóparéj, hadiburján mellé.

Amerikából számos haszonnövény is átkerült Európába, de ezeket az ember tudatosan hozta át. Ilyenek a pityóka, paradicsom, paprika, kukorica, dohány (ha ez utóbbit lehet hasznosnak nevezni).

Gondoljuk, hogy a kétlábú migránsok sem fognak nagyobb veszélyt jelenteni nekünk, főleg az Afrika forró égövi tájairól indulók, hiszen számukra a csíki éghajlat nem lehet túl vonzó. Arra is gondolni kell, hogy itt a megélhetés keményebb munkát feltételez, ami rájuk nem jellemző. Reméljük, hogy az anyagiilag szegény országunktól nem várják el, hogy Soros György ajánlásának engedve, felvett kölcsönökkel és adóemelésekkel éltesük – keresztényi kifejezéssel szólva – felebarátainkat.

Macalik Ernő

ürömlevelű parlagfű

betyárkóró

süntök

RÜGYKIVONAT KÉSZÍTÉSE

Előző lapszámainkban beszéltünk a rügyterápiáról, és említést tettünk a különböző megbetegedésekben alkalmazható rügyekről. Mivel vannak emberek, akik saját részükre szeretik elkészíteni kivonataikat, ezért jelen cikkben a készítés leírásával foglalkozom.

Oldószerként 50%-os alkohol, glicerin, és víz elegyét 36:32:32 arányban (Dr. Pol Henry), vagy 50%-os pálinka, glicerin, és víz elegyét 33:33:33 arányban (magyar hagyaték szerint) használhatjuk. Csak a viszonylag közömbös ízű, magas minőségű pálinkák használhatók, mint a szőlő, alma, berkenye, bodza, som, vackor.

A három anyagot maximum néhány fokos eltéréssel azonos hőmérsékleten összekeverjük. A rügy száraz súlyánál 20-szor több oldószerrel feltöltjük. Gyakorlatban ez azt jelenti, hogy 1 kg (1000 gramm) kivonat készítéséhez kimérünk 200 g szárított rügyet, amelyet egy megfelelő nagyságú lezárható edénybe teszünk, és rátöltünk 1 kg előzőleg elkészített oldószert. Vigyázzunk arra, hogy egy oldatban csak egyfajta rügy legyen. A rügyeket csak egészséges növényekről és szennyezett, illetve mérgezett területtől távol gyűjtsünk. A rügyet egy holdhónapig áztatjuk, utána szűrjük.

Az így elkészített rügyelixír (rügykivonat) legfeljebb 3 évig őrzi meg hatását.

ADAGOLÁSA.

Általánosan az adagot a beteg súlya határozza meg. Így minden kg-ra egy cseppet számítsunk. Egy 60 kg-os beteg naponta 60 cseppet szedjen. Ezt az adagot beveheti egyszerre, de beveheti háromszorra osztva, tehát 3-szor 20 cseppet. Legjobb napi háromszor 4-5 cseppel kezdeni, és naponta 1 cseppel növelni háromszor 15-20 cseppig. Ha több kivonatot használunk, azokat együtt is bevehetjük.

Jó rügykivonat készítést kívánok az olvasóknak!

Dr. Sc. Zágoni Elemér

TUDJA-E ?

A növények világszerte a napenergia felhasználása terén – ugyanis a napfényből nyerik a fennmaradásukhoz és növekedésükhöz szükséges összes energiát. A Napból három másodpercenként érkezik annyi energia a Földre, amennyit az emberi faj egy teljes nap alatt elhasznál. Mi még csak most kezdjük hasznosítani e gigászi energiaforrást, a növények azonban már megjelenésük óta így tesznek. A titkuk a fotoszintézis: egy folyamat, amely munkára fogja a fényt.

A fény tiszta energia. Nem lehet megenni vagy elraktározni, viszont össze lehet gyűjteni és fel lehet használni. Pontosan ezt teszik a növények is. A leveleiken keresztül magukba szívják a napfény energiáját, s annak segítségével kémiai reakciókat működtetnek. E reakciók olyanok, mintha az emésztést megfordították volna: nagyon egyszerű kiindulási anyagokból jóval összetettebb vegyületeket építenek fel. Ez a fotoszintézis, ami egyébként azt jelenti: „felépítés fényvel.” A növényeknek a fényen kívül két egyszerű anyagra van szükségük a fotoszintézishez: vízre és szén-dioxidra. Ezekből a fény segítségével cukrot építenek fel, vagyis glükózt, aminek energiatartalma igen nagy, ezért a növények tápanyagként használhatják. A vegyi reakciók során hulladék is keletkezik, ez pedig a tiszta oxigén, amely a levegőbe kerül, és ami embernek, állatnak nélkülözhetetlen a létfenntartásához. (Forrás: A Természet Enciklopédiája, NOVUM Kiadó 2014)

Németh Szilveszter

Az alacsony vérnyomás azt jelenti, hogy a szívösszehúzódás értéke 100-110 Hgmm-nél alacsonyabb. A vérnyomásnak ez az értéke jelzi, hogy a szív bal kamrája összehúzódáskor milyen erővel nyomja a vért a főverőérbe. Leggyakoribb tünete a fáradtság és a szédülés. Hosszabb állásnál vagy nagyobb erőfeszítések alkalmával előfordul, hogy elsötétül a világ és ájulás környékezi az embert. Ilyenkor hirtelen felülésnél vagy felállásnál esik le a vérnyomás, és a fentebb említett tüneteket okozza. Akinek alacsony a vérnyomása, lassan keljen fel reggel az ágyból. A vérnyomás egyrészt a szív által továbbított vér mennyiségétől, másrészt az erekben a vér áramlásával szemben működő ellenállástól függ. Minél kevesebb vért pumpál a szív az erekbe, annál alacsonyabb a vérnyomás.

Az alacsony vérnyomás speciális fajtája az ún. ortosztatisztikus hypotonia, amit az idéző elő, hogy hirtelen felálláskor egyszerre sok vér áramlik a lábakra, a fejbe viszont kevesebb, és az agy hiányos vérellátása szédülést okoz. Fáradtság és szédülés ellen, alacsony vérnyomás esetében használ a megfelelő mennyiségű folyadékbevitel, a mozgás és a jó fizikai állapot. Váltakozó hideg-meleg zuhany is ajánlott. A rendszeres, kiadós testmozgás, a sportos életmód és a jó kondíció önmagában is emeli a vérnyomást. Lehetőleg ne álljunk sokáig egy helyben, és ne emeljünk hirtelen nehéz tárgyat. Orvoshoz kell fordulni, ha természetellenes fáradékonyság, gyakori szédülés, ájulás közeli állapot vagy, ha visszatérően, látszólag ok nélkül elsötétül szemünk előtt a világ.

Az alacsony vérnyomás nem veszélyes, hiszen kíméli a véredényeket az erős megterheléstől. Veszélyt akkor jelent, ha ájulás, illetve eszméletvesztés esetén megsérül az ember. Nem nagyon lehet megelőzni, mert rendszerint örökletes. A megfelelő életmód viszont sokat segít, és ajánlatos elkerülni az olyan helyzeteket, amelyek tipikus panaszokat okoznak.

(Az Egészség Enciklopédiája, IMP, 3-as csoport, 8-as kártya alapján összeállította Németh Szilveszter)

„Egy lóval soha nem es jártam, s nem es fogok...”

Ha Jenőfalván elég korán kelő típus az ember, nyáron elcsípheti, amint reggel ezen korai órákban idős, ám korához képest túlságosan jó mozgású székelyember indul el otthonról két lóval kaszálni, természetesen felesége társaságában. Ritka, hogy az emberek véleménye egyhangúan megegyezzen egy adott személyt illetően, hisz nem lehet mindenkinek megfelelni. Erről a lovasemberről viszont, bárhol megemlítem a nevét, ugyanaz a bólogató szeretetteljes mondat hangzik el mindenkitől: „Ó erőst ügyes ember *Bara Áron bácsi*”. Miközben súlyos szívelégtelenséggel élő sárga lovának életét próbáltam néhány héttel hosszabbítani, sugalltam, hogy hamarosan egy lóra marad, vártam a választ, hogy most már 83 évesen elég neki az egy is. Meglepetésként ért amikor azt felelte: „Hát akkor lovat kell vegyek, egy lóval csaknem járhatok, soha nem es jártam, s nem es fogok.” Pár hét múlva felesége Ilona néni sírva fogadott, hogy „egy órája elvitték a sárgát”. Áron bácsi hollétééről érdeklődve kacagni kezdtem, amikor kiderült, hogy éppen lovat vásárolni ment, „nem lehet ő maga a megmaradt egyes ló társa”. Attól nem féltem, hogy rosszat vesz, hisz ilyen vele sose esett meg, pedig 1956 óta mindig volt legalább két ló. Elmesélte, hogy amikor lovat vesz az ember „szeme kell legyen”, mert külső hibáért nem lehet visszavinni a jószágot. „Meg kell nézni annak a száját, hogy jól működik-e, a szemét, hogy lát-e, mert lovaknál gyakran megesik, hogy a szeme olyan mintha ép lenne, pedig nem lát” - mondja Áron bácsi, és érdekes, orvosilag valóban gyakori ez a betegség. „Meg kell nézni a lábait, nem-e veri a bokáját, aztán mellette járva felderíteni, hogy rosszféle-e (megmutatja az, ha harap, vagy rúg egyből)”. Azt mondja, régen úgy próbálták ki a lovat, hogy az udvaron a szekér kerekeit összekötötték, majd ráfógták a lovat, így mindjárt kiderült jó húzó, vagy sem. Belső hibáért 40 nap garanciája van a lónak, így tartották régen, tudtam meg a szakembertől. Áron bácsinak rúgós lóva nem is volt, de nem is tartott volna olyant soha. Jó lovasemberhez illően társa volt lovainak, amelyeket mindig csikóként vásárolt, mert úgy tartja, jó lovat nevelni lehet, nem venni.

Első két lovát 1956-ban vette. Ezekkel '62-ig járt, amikor is „elvette a kollektíva”. Mai fejjel jó nagy tragédiaként érintene bárkit, ha csak úgy két lovat kivezetnének az udvarról, Áron bácsi másképp vélekedett: „ha elvette, elvette, a másét is elvette” - noha nem kell nála jobban szeretni a lovat (amikor mondtam, hogy a sárga lóva gyógyíthatatlan, kiesett a könnye). Azt hiszem, ez a mai generációk egyik hibája, nem tudunk ilyen lendü-

lettel, ilyen racionálisan túllépnem semmin, mindig siratunk valamit, amit már nem tudunk megváltoztatni, ahelyett, hogy a jövőben cselekedjünk, amit még alakíthatunk.

Dolgozott még állataival (amelyek már nem képezték saját tulajdonát) az állami gazdaságnál, amíg onnan el nem adták őket, majd 1973-ban vett két új csikót magának. Az új csikók felnőttek - egyik kanca, a másik mén (Juci és Laci) - ez utóbbit heréltette, hisz munkalónak az való. Ha már kancája volt, csikókat nevelt, ezeket zömében eladta, volt amelyik elpusztult baleset következtében, és volt amelyiket 7 éves koráig járt, miközben anyját eladta. A mostani pej-sárga páros szintén csikóként került Áron bácsihoz, a sárga, Mátyás 2000-ben a pej, Szellő 2004-ben.

Ahhoz képest, hogy mindig volt lova, nem sűrűn betegedtek meg, hisz gazdájuk ért a lóhoz, és ha kellőképpen odafigyel az ember minden apróságra, rengeteg bajt elkerülhet. Elmondta, „tavasszal nagyon kell vigyázni a friss zöld fűre - ilyenkor jön a lovagnál a bélgörcs, ami ha nem avatkoznak közbe időben, bélcsavarodáshoz vezet”. Áron bácsi mindig figyel, hogy lovai fokozatosan szokjanak hozzá a zöld fűhöz, úgy ahogy arra is, hogy ha nem fogják be őket huzamosabb ideig, akkor fokozatosan kell visszaszoktatni az állatokat a fizikai munkához - megelőzve így az izomgyulladás. Úgy tartja, „a ló anyja a zab”, attól sosem lesz baja, mint a többi gabonától esetenként. Feleségével, Ilona nénival és két hűséges társukkal ma is 5 hektár területről takarítják be a szénát, és nem körkaszával meg bálázóval, ezért nem találni otthon őket a napsütéses hétköznapokon. Így van ez, 60 éve együtt jóban rosszban „hétköznap a munka, vasárnap a templom” mert hangsúlyozzák, a „templomot sosem hagytuk”. A vasárnap mindig szent. Hogy mi a 60 év házasság titka? Mindketten szinte egyszerre mondták ki: „tűrés és megértés”. Áron bácsi szerint egyiknek mindig többet kell tűrnie. Ilona néni hozzátette: „nálunk az öreg tűrt inkább”, és mosolyogva mutogat férjére pálcájával. Azt hiszem, sok férfi még nem érte meg ezt a beismerő vallomást feleségétől, lehet csak a 60. házassági évforduló táján kerül ilyenre sor... Áron bácsi pedig jóváhagyóan mosolyog.

Amikor visszamentem, hogy írásomhoz fényképet készítsék róluk, már az újonnan vásárolt lóval fogadott, nem siratva a régit, hanem örülve az újnak, mert amíg van kihívás, addig teljes az élet 80 év fölött is.

Dr. Antal Lilla
körzeti állatorvos

Karcsfalva ideális helyszín a szakmai munkához

Hosszú előkészítő munka után, csíkkarcsfalvi központtal indul a Székelyföldi Jégkorong Akadémia. Az intézmény két motorjával, Tánczos Barna szenátorral és a Felcsík SK menedzserével, Nagy Attilával beszélgettünk célokról, küldetésről, sikeres, egészséges, a társadalom számára hasznos fiatalság neveléséről.

- *Hogyan érinti Székelyföldet a fiatalok elvándorlása?*

- **Tánczos Barna:** Ez ma Székelyföld legnagyobb problémája! Sajnos a jégkorong terén a kivándorlás nem csak a felnőtt csapatoknál jelentkezik. Kisgyerekek szakadnak ki a családi kötelékből, 13-14 éves korban telepednek ki Magyarországra egy sikeres pályafutás reményében.

- *Hogyan érinti a sportágat?*

- **TB:** Ha a folyamatot nem tudjuk megállítani, a teljes utánpótlási rendszer össze fog roppanni.

- *Hogyan jött az akadémia ötlete, melyek voltak az első lépések?*

- **TB:** Már évekkkel ezelőtt is sokat beszélgettünk róla a csíkszeredai kollégáinkkal. Konkrétumokra akkor kerülhetett sor, amikor Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke felvetette a székelyföldi jégkorongozó gyerekek elvándorlásának problémáját Orbán Viktor miniszterelnök úrnak, kérve a magyar kormány segítségét. Majd elindult a szervezőmunka.

- *Miért Felcsíkon, Karcsfalván lesz a központ?*

- **TB:** Ideális helyszín a nyugodt szakmai munkához. Ugyanakkor itt adottak azok a körülmények, amelyeknek a teljesítéséhez kötötte a magyar kormány az akadémia finanszírozását.

- *Hogyan tudnak ebből a beruházásból profitálni a csíki emberek?*

- **TB:** A jégkorong fejlődése mellett olyan gazdasági ágazatok, mint a vendéglátás, a helyi panziók, szállodák kaphatnak új lendületet, valamint új munkahelyek születnek, a beruházás pedig a helyi vállalkozásoknak bevételi forrást jelent.

- *Lát-e arra esélyt, hogy a Székelyföldi Jégkorong Akadémia visszacsábít edzőket, játékosokat Székelyföldre?*

- **TB:** Határozottan igen. A régió egyik legjobb szakmai stábjába áll össze. A kanadai technikai igazgató, a finn kapus-mentoredző, a külföldön nagy megbecsülésnek örvendő, székelyföldi, fiatal tanácsadó kollégánk, a ki-tartó, helyi ügyvezető csapat mind-mind komoly munkát, igényességet hoz Székelyföldre.

- *Mit tudnak ajánlani az ide jelentkező gyermekeknek?*

- **TB:** Az akadémia mindannyiunké, azoké, akik nemcsak szeretjük a jégkorongot, de készek vagyunk szülőként vagy nagyszülőként, edzőként vagy pályavezetőként, szurkolóként vagy szponzorként áldozatokat hozni az

utánpótlásért. A Székelyföldi Jégkorong Akadémia egy járható utat mutat szülőknél, gyerekeknek egyaránt, elkíséri a jégkorongozó gyereket óvodás korától az egyetemista csapatig. Megpróbálunk embereket nevelni, nem csak hokit tanítani. Megpróbáljuk felkészíteni a fiatalokat az élet kihívásaira, magabiztos, életerős ifjakat faragni a kis parázsuló szemű srácokból és kislányokból. Ehhez kérjük a Mindenható segítségét és a helyi közösség elkötelezettségét, kitartását és támogatását!

- *Hogyan épül fel az akadémiai rendszer?*

- **Nagy Attila:** 9. osztályig a gyerekek az alközpontok klubjainál hokiznak (Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely, Alcsík, Csíkszereda, Felcsík, Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely), majd ekkor történik egy szelekció, a kiválasztott legjobbak Karcsfalvára költöznek, ekkortól az akadémiai sportolók életét percre pontosan beosztjuk. A napirendben pedig a sportolástól a tanulásig, a médiaszerepléstől a csapatportyáig minden program benne lesz.

- *Milyen területeket ölel fel a képzés?*

- **NA:** Az egyéni- és csapattechnikai, taktikai részletek ugyanolyan fontosak lesznek, mint az erőnléti edzés, vagy a mentális képzés, de az iskolai- és az iskolához tartozó aktivitásokra, a személyiség fejlesztésére és a nemzeti hovatartozás megerősítésére is kiemelten odafigyelünk majd.

- *Hány gyerekek indul az intézmény, mekkora lesz a kapacitás a későbbiekben?*

- **NA:** Ma Székelyföldön 520 gyerek jégkorongozik. Ezt a számot öt éven belül szeretnénk megduplázni, és a tízéves tervünk szerint elérnénk az 1500-as létszámot.

- *Milyen korcsoportok jelentkezhetnek?*

- **NA:** A toborzás az U8-as korosztálytól történik, lányok és fiúk is jöhetnek, és akár az U11-es sportoló is csatlakozhat, mert még bepótolható az esetleges lemaradás. Gyakorlatilag a korosztály nem számít. Az akadémia első lépcsőfokának (U8-U14) alapelve az, hogy mindenkit megszólítunk, mert a legfontosabb szempont az egészséges, kiegyensúlyozott, társadalomnak hasznos fiatalság nevelése.

- *Mikortól indul a képzés?*

- **NA:** A fent említett hét alközpontban már elindult a munka. A felcsíki központban nagy valószínűséggel az első szelekció a 2016-2017-es idénnyel, a 2003-as generáció válogatásával kezdődik majd.

- *Hol lehet érdeklődni a Székelyföldi Jégkorong Akadémiáról?*

- **NA:** Az alközpontokról a www.szja.ro weboldalon található hamarosan információ, de elérhetőek vagyunk Facebook-on is. Ugyanakkor a már működő jégpályákon, és telefonon, a 0722-860791-es számon is szívesen adunk felvilágosítást.

Kérdezett: Sipos Betti

Folytatódik a LEADER program a Csíki térségben

2015 év végétől a Csík LEADER Helyi Akciócsoport az Új fejlesztési terv készítésén dolgozott, a helyi szereplők részvételével meghatározta a 2014-2020-as időszakra szóló fejlesztési irányvonalakat. A március végén benyújtott fejlesztési tervet előkelő pontozással (89 pont a lehetséges 100-ból) jogosulttá nyilvánították, így egészen biztos, hogy augusztusban sor kerülhet a szerződés aláírására. A 2016-2020-as periódusra szóló fejlesztési terv a következő intézkedéseket foglalja magába:

1. Integrált együttműködés létrehozása

Támogatott tevékenységek: hálózatépítési szervezési munka; a partnerség működtetése (a szervező fizetése); helyi érdekeltségű pályázatok megvalósítása;

- Szövetkezési forma létrehozása; tanulmányok készítése; épületek feljavítása/építése, eszközbeszerzés, szerzői díjak (max. 10% értékben).

2. Fiatal gazdák támogatása

Támogatott tevékenységek: az üzleti tervben megfogalmazott tevékenységek

3. Integrált mezőgazdasági és környezetgazdálkodási együttműködés létrehozása

Támogatott tevékenységek: tervek, esettanulmányok, megvalósíthatósági tanulmányok, üzleti tervek kidolgozása; népszerűsítés; a partnerség működtetése (fizetés); információs- és reklámanyagok készítése; közös marketingtevékenységek a helyi termékekhez kapcsolódó rendezvények szervezése által (káposzta-, hagyma-, puliszkafesztivál) épületek feljavítása/építése, eszközbeszerzés, szerzői díjak (max. 10%)

4. Természeti örökség védelme

Támogatott tevékenységek: tereptanulmányok, megvalósíthatósági tanulmányok, üzleti tervek elkészítése; népszerűsítés; partnerség működtetése (fizetés); tájékoztató és reklámanyagok készítése; épületek feljavítása/építése, eszközbeszerzés, szerzői díjak (max. 10%).

5. Nem mezőgazdasági vállalkozások létrehozása, valamint nem mezőgazdasági vállalkozások fejlesztése

Támogatott tevékenységek: az üzleti tervben megfogalmazott tevékenységek

- épület építés, javítás, bővítés, modernizálás és felszerelés, saját termékek marketingje
- software, márkanev, jogdíj
- beruházások népi és hagyományos, nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztésére,
- szolgáltatások
- megújuló energia felhasználása
- vendégfogadó helyek infrastruktúrájának növelése, szabadidős tevékenységek bővítése, a turisztikai kínálat bővítése, tematikus ösvények kialakítása

6. Szociális foglalkoztatás. Beruházás peremre szorult csoportok foglalkoztatására

Támogatott tevékenységek: a szociális gazdaság munkafeltételeinek biztosítása: építés, berendezés, felszerelés; a szociális gazdaság működtetése (fizetés); értékesítési tanulmányok, marketingtervek termeléséységnövelő tanulmányok, piackutatások készítése; a munkaerő képzése; épületek feljavítása/építése, eszközbeszerzés, szerzői díjak (max. 10%)

7. Épített örökségvédelem. A vidéki örökség megőrzése

Támogatott tevékenységek: építés-szerelés az eredeti formák megőrzésével; arculatjavítás (korábbi javítások során kialakult forma visszaállítása az eredeti alakba); épületek költöztetése és újraépítése (házak, csűrök); az épület felszereltségének növelése, környezetkímélőbb rendszerekkel való felszerelése; kapuk, kerítések javítása, restaurálása.

8. Civil fejlesztések. A civil szervezetek infrastruktúrájának és felszereltségének javítása

Támogatott tevékenységek: civil szervezetek forrásközpontjainak kialakítása, fejlesztése és felszerelése; a civil szervezetek kulturális infrastruktúrájának javítása és felszerelése; a helyi érdekeltségű szabadidő- és sportlétesítmények kialakítása és felszerelése; a multifunkcionális központok felszereltségének javítása; sürgősségi szolgáltató egységek kialakítása, feljavítása és/vagy felszerelése.

Bővebb információkkal a Felcsík Kistérség irodájában Csíkkarcfalván, vagy a Csík LEADER szervezet székhelyén Csíksomlyó 123 sz. alatt tudunk szolgálni.

Az ősz folyamán információs kampányokat fog szervezni a Csík LEADER, amiről időben tájékoztatni fogjuk a lakosságot.

Süket Zsombor
Felcsík Kistérségi Társulás

Mindannyian ismerjük az első világháború kirobbanásának okait. Elsősorban azt, hogy 1914. június 28-án Boszniában meggyilkolják Ferencz Ferdinánd osztrák trónörökösét és feleségét. Ezt a tényt felhasználva, az Osztrák-Magyar Monarchia 1914. július 27-én hadat üzen Szerbiának, és támadást indít ellene, majd a központi és antant hatalmak is egymásnak esnek. Így alakult ki egy világméretű vérengzés, amely sok emberáldozatot követelt.

A monarchia községünkéből is behívta a katonaköteles férfiakat, akik közül sokan elesetek a harctéren. Neveik márványtáblába vésvé emlékeztetnek bennünket, utódokat e szörnyű tragédiára. Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül a jenőfalviak közül említünk meg néhány hőst, akiknek életrajzi adatait részben ismerjük.

Károly király szemléje a 82-eseknél.

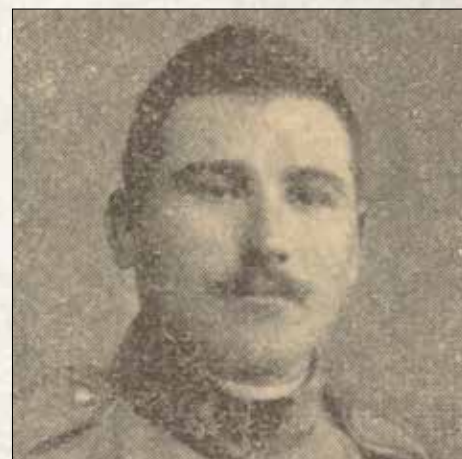
ANTAL JÁNOS gyalogos

Csikjenőfalván született 1891-ben. 1915 májusában vonult be Székelyudvarhelyre a 82-es Császári és Királyi Székely Gyalogezredhez. Innen az olasz harctérre vezényelték, Doberdónál harcolt, ahol olasz hadifogságba esett, és csak 1919. november 27-én jött haza.

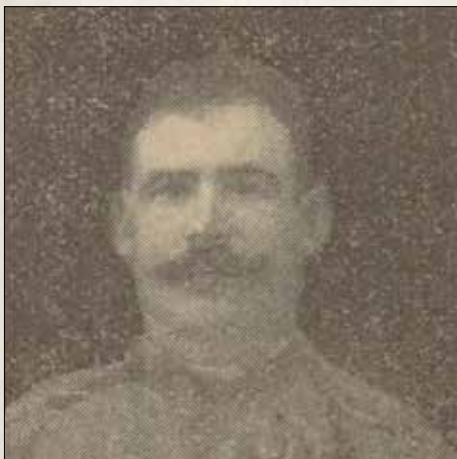
Vitéz ÁGOSTON ALBERT községi bíró

1889-ben született Csikjenőfalván. Ő még 1914-ben vonult be a 9-es huszárezredhez. Számos nagy csatában vett részt, de 1918. június 19-én súlyosan megsebesült, majd a háború végével leszerelték. Testvérbátyja, Péter 1916-ban az orosz fronton hősi halált halt.

BÍRÓ ANDRÁS gyalogos

1887-ben született Csíkszenttamáson. A háború kezdetén már Jenőfalváról vonult be a 82-es Cs. és Kir. Gyalogezredhez, majd az olasz és orosz hadszíntéren küzdött. 1918. június 15-én súlyosan megsérült, majd leszerelték.

BÍRÓ JÁNOS gyalogos

1881-ben született Csikjenőfalván. Az orosz és olasz fronton harcolt hősiessen, miközben súlyosan megsebesült. De csak a harcok végén térhetett haza.

ERŐS LAJOS gyalogos

honvéd 1879-ben Jenőfalván született. Ugyancsak a 82-es gyalogezredhez vonult be 1914-ben, de már a következő év novemberében az orosz-román-olasz fronton küzdött. 1918 novemberében olasz fogságba esett és csak 1919-ben jöhetett haza.

Vitéz FARKAS ISTVÁN őrzető

1893-ban született Jenőfalván. 1914-ben a 24-es honvéd gyalogezredhez parancsolták, majd az orosz és olasz fronton harcolt, de 1915. november 2-án súlyosan megsebesült. Csak az összeomlás után jöhetett haza.

BÓJTE MIHÁLY csendőr Magyarbékáson. 1916-ban a román betöréskor fogságba esett, ahol vérhasban halt meg. Fia, Márton az orosz fronton hősi halált halt.

BÍRÓ ISTVÁN 1915-ben orosz fogságba esett. 1919-ben jött haza.

FARKAS JÁNOS tizedes 1897-ben született Jenőfalván. 1915 júniusában vonult be a 2-es Közös Huszárezredhez és októbertől már a fronton található. A forradalom kitörése után szerelt le.

ZSÓK ISTVÁN gyalogos

1895-ben született Jenőfalván. Részt vett az első világháborúban, ahol a nagy csatákban vitézül harcolt. A forradalom kitörése után szerelt le. Itthon egy ideig a jenőfalvi közbirtokosság elnöke és a falu bírja is volt. Az ő idejében épült fel 1938-ban a helyi iskola a közbirtokosság támogatásával.

GYENGE GERGELY szakaszvezető

1886-ban született Jenőfalván. 1914-ben a mozgósításkor Székelyudvarhelyre vonult be, ahonnan a frontra került, majd 1918. november 3-án olasz hadifogságba esett, ahonnan 1919 szeptemberében szabadult. Testvérbátyja, József az orosz fronton vesztette életét.

KOSZA ALBERT őrzető

1880-ban született Jenőfalván. Itthon tímármester volt, de a mozgósításkor a 34-es tüzérezredhez vonult be, majd az orosz-olasz-francia hadszíntéren küzdött. A forradalom kitörése után szerelt le.

KOZMA JÓZSEF szakaszvezető

1891-ben született Jenőfalván. Tényleges katonai szolgálatra 1912-ben vonult be a 12-es nehéztüzér ezredhez. Itt érte a háború kitörése, részt vett különböző helyeken a harcokban, majd 1918 októberétől a csendőrségnél teljesített szolgálatot. 1921-ben szerelt le.

LEVELES JÁNOS tizedes

1883-ban született Szenttamáson, de Jenőfalván lakott, ahonnan 1904-ben tényleges katonai szolgálatra vonult be, majd a háború kitörésekor a 3-as menetzászlóalj-jal az orosz frontra ment. Június 21-én orosz fogságba esett, ahonnan 1918 júniusában érkezett haza.

MAGYARY DEZSŐ szakaszvezető

1892-ben született Jenőfalván. Szenttamási lakos lett belőle. 1913-ban vonult be katonai szolgálatra a 24-es huszárezredhez. A háború kitörésekor ezredével az orosz frontra ment. Ezredének egyik legvittebb altisztje volt, de fogságba esett, és csak 1918-ban térhetett haza.

MÁRTON ANTAL gyalogos

1891-ben született Jenőfalván. Ő is a 82-es gyalogezredhez vonult be, majd az olasz és orosz fronton harcolt. 1918 november 3-án olasz fogságba esett, ahonnan 1919. november 27-én tért haza.

SIMON FERENC huszár

1879-ben született Jenőfalván. 1900 és 1904 között volt tényleges katona a 2-es közös huszárezrednél. A háború kitörésekor a 24-es gyalogezreddel az orosz frontra ment, ahol 1915. február 5-én fogságba esett. 1918-ban jött haza. Ábrahám István és Márton sógorai is a fronton vesztették életüket.

SZABÓ JÁNOS gyalogos

1897-ben született Jenőfalván. 1915-ben a 82-es ezreddel az orosz frontra megy, ahol megsebesül, de azt kiheverve még 1918 decemberéig részt vesz a harcokban. Édesapja Szabó István 1918-ban az orosz fronton hősi halált hal.

SZOPOS ÁGOSTON szakaszvezető

1886-ban született Jenőfalván. A székelyudvarhelyi bevonulás után az olasz és orosz harcokban vett részt, majd az összeomlás után haza került. Testvéröccse, Demjén tizedes 1914 végén a Kárpátokban harcolva hősként halt meg.

SZOPOS JÓZSEF huszár

1889-ben született Jenőfalván. Mozgósításkor a 2-es közös huszárezredhez vonult be. 1914 szeptemberétől az orosz és román fronton harcolt és részt vett az ezred összes nagy csatájában. A forradalom kitörése után szerelt le.

SZOPOS KÁROLY gyalogos

1891-ben született Jenőfalván. 1915-ben vonult be a 82-es gyalogezredhez. Az orosz fronton 1916. június 5-én fogságba esett. 1919 májusában jött haza.

SZOPOS MÁRTON honvéd

1890-ben született Jenőfalván. A 24-es honvéd gyalogezred katonájaként az oroszok ellen harcolt, de 1915. június 9-én elfogták és csak 1918 szeptemberében jöhetett haza.

GÁL KÁROLY gyalogos

1883-ban született Jenőfalván. A mozgósításkor Székelyudvarhelyre vonult be, ahonnan nyomban a frontra küldték. 1915-ben súlyosan megsebesült, majd felgyógyulva 1918. november 3-án olasz fogságba esett. 1920. március 20-án tért haza.

KOZMA ÁGOSTON szakaszvezető 1886-ban született Jenőfalván. A mozgósításkor a 82-es ezrednél jelentkezett, ahonnan az orosz frontra került. 1916. június 5-én az oroszok elfogták, és csak 1918. február 23-án térhetett haza.

Vitéz SZŐCS PÉTER szakaszvezető

1894-ben született Jenőfalván. 1914-ben vonult be a 82-es Cs. és Kir. Gyalogezredhez, majd az orosz és román harctéren küzdött. Az összeomlás után szerelt le.

KOSZA ÁRON szakaszvezető

1890-ben született Jenőfalván. A 2-es huszárezred tagjaként 1914-től az orosz-olasz fronton harcolt. Egyszer súlyosan megsebesült, majd később, 1918-1919-ben Erdély védelmi harcaiban is részt vett.

MAGYARI GÉZA őrmester 1889-ben született

Jenőfalván. 1914-ben a mozgósítás után az orosz frontra került, de 1914. december 17-én súlyosan megsebesült. 1915. július 9-én az oroszok elfogták, ahonnan 1918. november 30-án térhetett haza.

Vitéz GÁBOR ISTVÁN szakaszvezető

1895-ben született. Tényleges katonai szolgálatra önkéntesen 1913 októberében jelentkezett a 2-es Közös Huszárezrednél. 1914 augusztusától számos csatában vett részt, közöttük a Székely Hadosztály harcaiban. 1918. június 2-án súlyosan megsérült, majd 1919-ben leszerelt. A Székely hadosztályról pár sorban: a Székely hadosztály parancsnoka Szent Kereszthegyi Kratochvil Károly Altábornagy, ő állította fel, és szervezte meg a Székely hadosztályt. A hadtest 1918-1919 években harcolt. Ezeket a harcokat a világháború folytatásának vagy új háborúnak kell tekinteni. 1918. november 4-én megszűntek a fegyveres harcok az olasz, orosz, francia front szakaszain, csak Erdélyben folytak tovább, majd november 13-án Németország Romániával is fegyverszünetet kötött.

Amint a fentiekből kitűnik, őseink alaposan kivették részüket a háborúból. Az itthon maradt hozzátartozók pedig saját gazdaságaikban igyekeztek helyt állni, mindennapi gondjaikat intézni, és reménnyel várni azt a pillanatot, amikor a frontról hazatérő férjet, apát, testvért, gyermeket magukhoz ölelhetik. Ez azonban sajnos, nem mindenkinek adatott meg, hisz sok jenőfalvi nem térhetett haza, hősi halált halt a harcokban.

Mivel napjainkban lesz MÁRTON ÁRON püspök születésének 120. évfordulója, itt említjük meg, hogy e sok csíkjénőfalvi és más csíki katona között Erdély későbbi legendás püspöke is fegyverrel a kezében harcolt az első világháborúban. Ő is 1915 júniusában, 19 évesen kapott behívót ugyancsak a Császári és Királyi 82. székelyudvarhelyi gyalogezred kötelékébe. Közben tisztii rangot is kapott, sok helyen harcolt, háromszor megsebesült, de felgyógyulása után társaival együtt ismét folytatta a harcot. A háború végnapjaiban IV. Károly uralkodó a Legfelsőbb Dicséret Elismerésben részesítette.

A könyvek alapján összeállította: Kosza János és Németh Szilveszter.

HUMOR

Székely házaspár tesz vesz, készülődnek a lefekvéshez, egyszer az öregúr kimegy az udvarra, majd kis idő múlva visszajön, de tiszta nedves a nadrág szára.

Az asszony megkérdi:

- Esik?

Az öreg válasza:

- Nem, fúj...

*

- Székelybácsi, mit szolt a család az új hal-lókészülékéhez?

- Nem beszéltem még nekik róla, de azóta már kétszer átírtam a végrendeletemet.

*

Orgonaszínű inget akar vásárolni a székely.

A kereskedő halmozza a különféle színű ingeket, az egyik túl sötét, a másik rózsaszínű, a harmadik zöldes, a negyedik pirosas.

Végül is kiborul a kereskedő:

- Látott valahol olyan inget?

- Láttam hát. Ott a kirakatban.

- Na de az az ing fehér!

- És akkor? Még nem látott soha fehér orgonát?

*

A székely kaszál a mezőn. Látja ám, hogy futva érkezik a falu felől a fia. A gyerek messziről kiabálja:

- Édesapám, jöjjék rögvest haza, mert nagy baj van!

- Osztán mi a baj, fiam?

- A szomszédból átjött a Mihály bá, osztán addig-addig, hogy befeküdtek édesanyammal a dunyha alá.

A székely kezében megáll a kasza, megvakarja a fejét, és elgondolkodva mormogja:

- De nagy marha ez a Mihály szomszéd! Pedig neki nem is lenne muszáj.

*

Székely a fiával fát vág az erdőben.

Egyszer csak megszólal a fiú:

- Édesapám, valahogy nehezen megy ez a fűrész nem?

- Nem tudom fiam, én most pipázom.

SKANDI

*	IRAM, GYORS TEMPO	HENRY LENGVEL PÉNZNEM	FELESÉGEM CSERÉL, PÉNZT KONVERTÁL	TOLKIEN KITALÁLT FALUJA	A SZERLEMENBEN NAGY!	ELEKI!	SEMÉLY-LEÍRÁS, ISMERTETŐ	*
BEFEJEZŐ RÉSZ FLUOR								Ö ¹
					... TOLSZTOJ, IRÓ V. TÁRSAD... BIZTOSÍTÁS			
ÁSATÁSON KIFEJT ÖCSKASÁGOT							PUSKÁVAL TÜZEL TOVA	
ENNI AD				A KÖZEPÉBE ALÁ				
EGYF. FÁJL-KITER JESZTÉS			LITER CSAPADÉK		ALBÁN PÉNZ TALÁLKÁT			
SIEMENS		KORAI GYÜMÖLCS VÉS				MEGA MEGSYE RÉSZEI!		TÁMADÁS-RA BIZTAT
FÉMPÉNZ				BORFAJTA GÖRÖG ÉVEZHED				
JAPÁN TÁBLAJÁTEK			FÖLDMOZGÁS					
NÉHA A LEGEGYSZERÜBB SZAVAK A LEGINKÁBB ...			ELJÁRÁS ZORRO			ELŐL SZÜR! KETTŐZVE: NAGYAPA		
JULIA QUINN							RÓMAI 1-ES EZER!	
			CSILLA-GÁSZATI TETŐPONT TONNA	KEZÉBEN FOG				

Készítette: Benedek Enikő

Székaszó

A beküldött írásokat szerzőik előzetes hozzájárulása nélkül, mondanivalójuk tisztelgésben tartásával, esetenként szerkesztett formában jelentetjük meg.

A Székaszó szerkesztősége nevében szívesen vennénk önkéntesek jelentkezését, akik segítenek az újság szerkesztésében. Kérjük, ha szeretne részt venni a munkában, jelentkezzen az újság hátoldalán lévő telefonszámon.

A lapszám megjelenését támogatta a Communitas Alapítvány.

Székesző

fotó | Ádám Gyula

Szerkesztők: **Szőcs László, Németh Szilveszter**
e-mail: szocslac@yahoo.com • tel: 0734-993740

Arculatterv, tipográfia: **Ádám Gyula**
ALUTUSPRINT